

**UCHWAŁA NR XXXV/264/2020
RADY GMINY JASŁO**

z dnia 29 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasło na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.)

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasło na lata 2021-2025 w brzmieniu określonym w załączniku.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jasło.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Jasło

Józef Dziejcie

Załącznik do uchwały Nr XXXV/264/2020
Rady Gminy Jasło
z dnia 29 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY JASŁO
NA LATA 2021 –2025**

Jasło, 2020 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawy prawne do opracowania i realizacji programu	5
II. Ramy teoretyczne zjawiska przemocy	6
III. Charakterystyka Gminy Jasło	7
IV. Zasoby gminy w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie	9
V. Problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Jasło w latach 2016-2019.....	11
VI. Analiza SWOT	16
VII. Cel główny, cele szczegółowe, działania i realizatorzy programu	17
VIII. Adresaci programu	22
IX. Przewidywane efekty realizacji programu	22
X. Źródła finansowania	23
XI. Monitoring programu	23
XII. Ewaluacja	25
XIII. Sprawozdawczość.....	25

Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i pierwszym źródłem odniesienia jeśli chodzi o całokształt procesów wychowawczych. To właśnie w rodzinie nowonarodzony człowiek uczy się poznawania otaczającego go świata, systemu wartości, wyrażania swoich potrzeb emocjonalnych, współżycia w obrębie najbliższego otoczenia, relacji międzyludzkich oraz ogółu norm, które są akceptowalne przez społeczeństwo.

W sytuacji, kiedy proces socjalizacji jest zakłócony lub pokazuje dziecku niewłaściwe wzorce generowane przez rodziców, dziecko wzorce te powiela jeszcze w wieku szkolnym lub okazuje na późniejszych etapach swojego życia. Wychowywanie w rodzinie dysfunkcyjnej oraz przekazywanie nieprawidłowych wzorców postępowania jest jedną z przyczyn powstawania procesu przemocowego. Do innych przyczyn powstania przemocy zaliczyć można m. in.:

- stres społeczny powstały wskutek złych warunków mieszkaniowych lub finansowych,
- wrodzone lub nabyte cechy osobowości sprawcy przemocy,
- relacje interpersonalne występujące w rodzinie, np. kłótnie,
- używki typu alkohol, środki odurzające,
- chęć zaimponowania innym,
- zaburzenia i choroby psychiczne.

Duży nacisk na ochronę jednostki przed działaniami zakłócającymi jej rozwój stanowi artykuł 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski, gdzie istnieje zapis o szczególnej pomocy ze strony Państwa, które w swej polityce społecznej i gospodarczej kieruje się dobrem rodziny. W art. 72 Konstytucji ujęta jest też ochrona praw dziecka przez zagrażającymi mu demoralizującymi wpływami, okrucieństwem, wyzyskiem oraz przemocą.

Kolejne zapisy normujące kwestie prawnej ochrony zarówno dziecka jak i jednostki czy też rodziny zawarte są w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Powyższa ustawa podkreśla prawa człowieka do życia i zdrowia, a także poszanowanie jego godności osobistej. Akt normatywny zwraca uwagę na obowiązek władz publicznych w zapewnieniu równego traktowania, poszanowania praw i wolności obywateli, a także podjęcie działań dążących do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednostka oraz rodzina traktowane są jako najwyższe dobro, które winno być objęte

ochroną oraz kompleksowym systemem wsparcia w sytuacji, kiedy dotknięte zostaje zjawiskiem przemocy.

Doświadczenie przemocy w rodzinie niesie za sobą wiele destrukcyjnych skutków, które mogą spowodować zarówno zmiany na ciele ofiary, jak i zmiany w obrębie psychiki osoby doświadczającej przemocy (m. in. problemy depresyjne, zaburzenia lękowe oraz PTSD - syndrom stresu pourazowego). Nawet jednorazowy akt przemocy może powodować nieodwracalne skutki zarówno w osobie, która przemocy doświadczyła, jak i osobie będącej sprawcą.

Przemoc to nie to samo, co agresja. W przemocy przewaga sił jest zawsze po stronie sprawcy, w przypadku agresji, siła jest zrównoważona.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy :

1. fizyczną - naruszenie nietykalności cielesnej;
2. psychiczną - naruszenie godności osobistej;
3. seksualną – naruszenie intymności;
4. ekonomiczną – naruszenie własności;
5. zaniedbanie – naruszenie obowiązku zapewnienia opieki ze strony osób najbliższych.

Zjawisko przemocy w rodzinie nie jest jednorazowym zdarzeniem. Bardzo często jest to długotrwały i złożony proces. Analizując jego występowanie wyróżnić można następujące fazy:

1. narastającego napięcia – w tej fazie dostrzega się nasilenie sytuacji konfliktowych, może pojawić się agresja;
2. ostra przemoc – faza, w której agresja przemienia się w przemoc. Ofiary często poszukują pomocy w formie interwencji policji;
3. faza miodowego miesiąca - jest to czas, kiedy sprawca przemocy stara się załagodzić sytuację, wykazuje skruchę i obiecuje poprawę. Faza ta szybko mija.

Sytuacja przemocowa zatacza krąg i znowu pojawia się faza narastającego napięcia.

Aby skutecznie przeciwdziałać zjawiskom związanym z przemocą potrzeba nieustannie zwiększać świadomość społeczną, dotyczącą zjawiska przemocy oraz systematycznie doszkalać osoby zajmujące się wsparciem i ochroną ofiar przemocy. Skuteczne zapobieganie zjawisku jest możliwe tylko dzięki współpracy i skoordynowaniu działań instytucji właściwych do zapobiegania zjawisku przemocy.

I. Podstawy prawne do opracowania i realizacji programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasło realizowany będzie w oparciu o następujące dokumenty prawne, które normują problematykę przeciwdziałania przemocy :

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997, Nr 78 poz. 483 z późn.zm);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020r.poz.218 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020r. poz. 1876);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020r. poz.821);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r. poz.2277 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020r. poz.713 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r. poz. 2050);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020r. poz.1057 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020r. poz.360 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020r. poz.1359);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. z 2020r. poz.1444 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020r. poz.30 z późn.zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245).

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jasło na lata 2021-2025 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych. Należą do nich m. in:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020r. którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

II. Ramy teoretyczne zjawiska przemocy

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje zjawisko przemocy jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ust. 2¹). Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udzielana jest bezpłatna kompleksowa pomoc w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz rodzinnego. Osoba taka objęta jest także wsparciem w formie interwencji kryzysowej, a także ochroną przed dalszym krzywdzeniem poprzez odizolowanie jej od sprawcy przemocy. Zakres pomocy dostosowany jest indywidualnie do potrzeb osób doświadczających przemocy.

Zgodnie z art. 6. ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to właśnie do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W powyższej ustawie istnieją także zapisy dotyczące prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. Do zadań własnych gminy należy również zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym powstał niniejszy program wieloletnich działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jasło , który w swojej celowości określa działania jakie Gmina

¹ Ustawa z dn. 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz. U. 2020 poz. 218

Jasło podejmie w celu realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz promowania działań wspierających powrót osób doświadczających przemocy do normalnego życia.

Każda osoba doznająca krzywdy ma prawo do ochrony . Wyraźny nacisk kładzie na to polskie prawo, które zalicza przemoc do kategorii przestępstw i sankcjonuje je zapisami w artykułach kodeksu karnego.

III. Charakterystyka Gminy Jasło

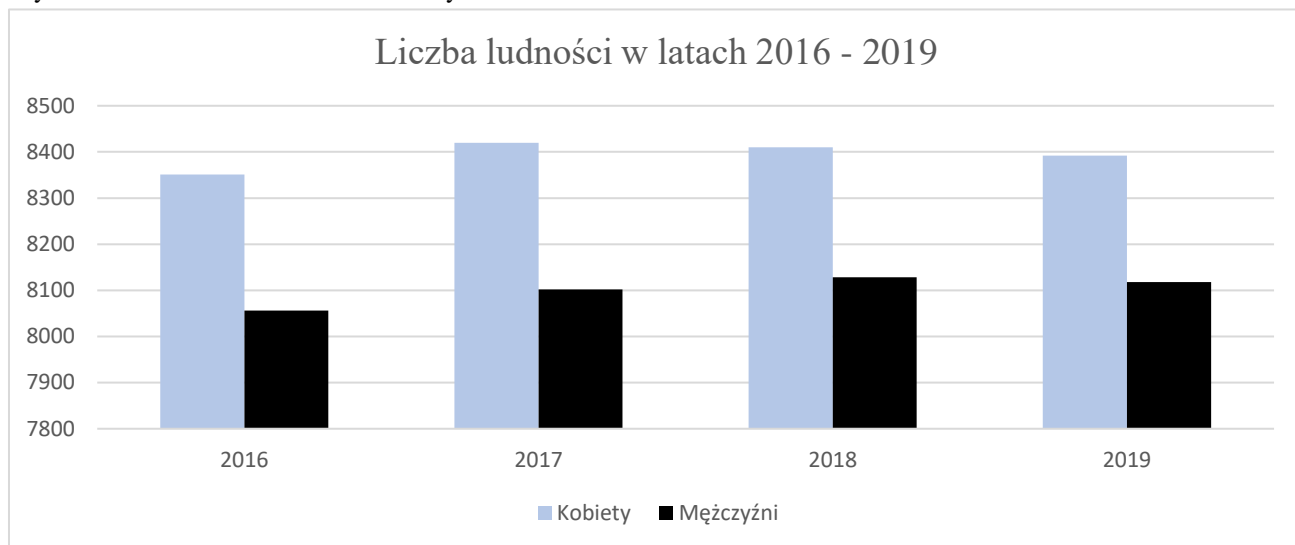
Gmina Jasło jest usytuowana w południowo - wschodniej części Polski, w województwie Podkarpackim oraz powiecie Jasielskim. Jest to gmina wiejska obejmująca tereny w dolinach rzeki Jasiołki, Wisłoki oraz Ropy. Gminami granicznymi są: Kołaczyce, Brzyska, Frysztak, Wojaszówka, Jedlicze, Tarnowiec, Dębowiec, Lipinki oraz Skołyszyn. W skład Gminy Jasło wchodzi 18 miejscowości: Bierówka, Brzyście, Chrzastówka, Gorajowice, Jareniówka, Kowalowy, Łaski, Niegłowice, Niepla, Opacie, Osobnica, Sobniów, Szebnie, Trzcinica, Warzyce, Wolica, Zimna Woda i Żółków.

Liczba ludności Gminy wynosi 16 510 mieszkańców, z czego 50,8% stanowią kobiety, natomiast mężczyźni 49,2%.

Średni wiek mieszkańców Gminy Jasło wynosi 40,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podkarpackiego oraz średniego wieku mieszkańców całej Polski².

² Dane demograficzne Wydziału ewidencji ludności Urzędu Gminy w Jasle

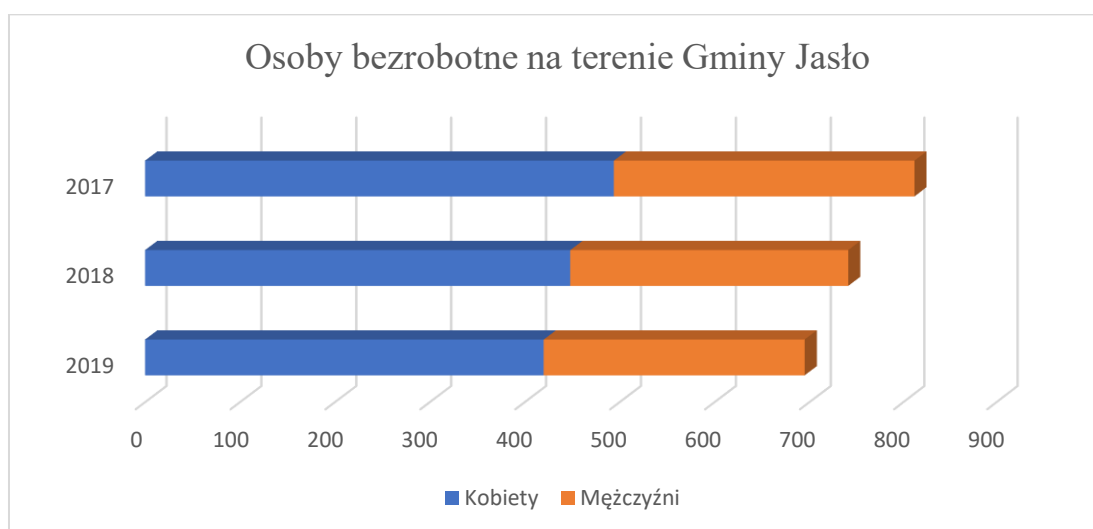
Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Jasło w latach 2016-2019.

Źródło: Dane statystyczne z referatu Ewidencji Ludności Gminy Jasło.

Liczba osób bezrobotnych widniejących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle w miesiącu grudniu 2017 roku wynosiła 812 osób, z czego 494 to liczba kobiet, natomiast liczba 318 to mężczyźni. W 2018 roku ilość osób bezrobotnych wynosiła 741, z czego ilość kobiet to 448 natomiast ilość mężczyzn – 293. Liczba bezrobotnych w 2019 roku wynosiła ogółem 695 osób, z czego 420 osób stanowiły kobiety, a 275 mężczyźni³. Zmieniające się liczby osób bezrobotnych z terenu Gminy Jasło ukazać możemy następująco:

Wykres nr 2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2016-2019.

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle.

³ Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle

Analizując powyższy wykres zauważamy tendencję spadkową ilości osób bezrobotnych zamieszkujących gminę Jasło.

Pomimo spadku ilości osób rejestrujących się w ewidencji Urzędu Pracy, rozmiar bezrobocia jest w dalszym ciągu jednym z największych i najtrudniejszych problemów lokalnych Gminy Jasło.

IV. Zasoby gminy w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie

Poniżej przedstawiona została tabela, która wykazuje zasoby instytucjonalne zajmujące się problematyką przemocy w rodzinie na terenie gminy Jasło.

Tabela nr 1. Zasoby gminy Jasło w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie.

Nazwa instytucji	Obszar działania
Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie - praca socjalna z rodziną - poinformowanie o możliwości wsparcia finansowego - poinformowanie o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej, prawnej oraz w formie poradnictwa rodzinnego - udzielenie informacji odnośnie placówek świadczących specjalistyczną pomoc - cykliczne wizyty w środowisku sprawdzające stan bezpieczeństwa
Policja	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja procedury Niebieskie Karty - poinformowanie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie oraz sprawcy przemocy o skutkach oraz aspektach prawnych przemocy - możliwość skierowania do lekarza sądowego w celu dokonania obdukcji - poinformowanie prokuratora o popełnieniu przestępstwa - możliwość wystąpienia z wnioskiem do prokuratora o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych - cykliczne wizyty w środowisku sprawdzające stan bezpieczeństwa
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	<ul style="list-style-type: none"> - świadczenie poradnictwa specjalistycznego – grupowego oraz indywidualnego - prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w

	<p>rodzynie</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja zadań z zakresu wsparcia rodziny⁴
<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja procedury Niebieskie Karty - skierowanie do udziału w grupach wsparcia dla osób współuzależnionych - poinformowanie o możliwości skierowania osoby stosującej przemoc na leczenie odwykowe - skierowanie do udziału w grupie terapeutycznej oraz samopomocowej
<p>Placówki Oświatowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - objęcie dzieci pomocą pedagoga oraz psychologa szkolnego - udział rodziców w zajęciach psychoedukacyjnych - powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka - udział dziecka w zajęciach o charakterze kompensacyjnym lub wyrównawczym
<p>Poradnia Zdrowia Psychicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - diagnostyka problemu - leczenie oraz wstępna rehabilitacja osób z zaburzeniami psychicznymi - wsparcie w zakresie psychoterapii indywidualnej i grupowej⁵.
<p>Poradnia Leczenia Uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leczenie osób uzależnionych od alkoholu oraz współuzależnionych - diagnoza uzależnienia oraz współuzależnienia - konsultacje indywidualne i grupowe - poradnictwo psychologiczne i psychiatryczne⁶

Źródło: Opracowanie własne oraz strona www.SzpitalaSpecjalistycznego.w.Jasle.i.OIK.Jaslo.

⁴ Źródło: Ośrodek Interwencji Kryzysowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle (pcprjaslo.info)

⁵ Źródło: SzpitalSpecjalistyczny.w.Jasle.PoradniaZdrowiaPsychicznego.jaslo.pl

⁶ Źródło: SzpitalSpecjalistyczny.w.Jasle.PoradniaLeczeniaUzaleznienia.jaslo.pl

V. Problem przemocy w rodzinie na terenie gminy Jasło w latach 2016-2019

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle oraz funkcjonujący w jego ramach Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują z instytucjami takimi jak: Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia, oświata, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że do najczęściej zgłaszanych przez osoby pokrzywdzone form przemocy należą: przemoc psychiczna, przemoc fizyczna oraz przemoc ekonomiczna.

Z analizy danych Komendy Powiatowej Policji w Jasle wynika, że znaczna większość interwencji policji spowodowana jest nadmiernym spożywaniem alkoholu, który doprowadza do konfliktów i destabilizacji życia rodzinnego. Wielokrotnie po tych interwencjach wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – A”, który wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”. Problem alkoholowy jest jednym z głównych czynników przyczyniającym się do agresywnych zachowań. W tych przypadkach konieczne jest by osoby stosujące przemoc w pierwszej kolejności podjęły leczenie odwykowe. Należy również zwrócić uwagę, iż prawie wszystkie osoby stosujące przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu doprowadzone zostały do wytrzeźwienia.

Tabela nr 2 . Liczba interwencji przemocowych Komendy Powiatowej Policji w Jasle latach 2016 – 2019.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba interwencji podczas, których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	35	44	42	35
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie	44	51	48	45
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	35	44	42	35
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu	24	21	23	21

Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie doprowadzonych do wytrzeźwienia	24	20	22	17
---	----	----	----	----

Źródło: Dane KPP w Jaśle.

Tabela nr 3. Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w latach 2016-2019 w Gminie Jasło.

ROK	Instytucje wszczynające procedurę Niebieskie Karty					SUMA
	KPP	GOPS	GKRPA	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	
2016	38	4	0	0	0	42
2017	40	3	0	0	0	43
2018	33	3	0	0	0	36
2019	26	4	0	1	0	31

Źródło: Dane GOPS w Jaśle, opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę rok 2018 i 2019 obserwuje się zmniejszenie liczby wszczętych procedur co wskazywać może, że służby powołane do przeciwdziałania przemocy w rodzinie posiadają większą wiedzę, są bardziej przygotowane merytorycznie do prawidłowej oceny sytuacji i wszczynają procedurę przede wszystkim w uzasadnionych przypadkach.

Tabela nr 4. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie z podziałem na płeć w gminie Jasło w latach 2016-2019.

ROK	KOBIETY	MĘZCZYŹNI	DZIECI	ŁĄCZNIE
2016	30	19	0	49
2017	37	6	0	43
2018	41	11	28	80
2019	30	3	8	41

Źródło: dane GOPS w Jaśle, opracowanie własne

Tabela nr 5. Liczba osób, które stosowały przemoc w rodzinie z podziałem na płeć w gminie Jasło w latach 2016-2019.

ROK	KOBIETY	MĘZCZYŹNI	ŁĄCZNIE
2016	1	30	31
2017	7	34	41
2018	1	32	33
2019	1	32	33

Źródło: dane GOPS w Jasle, opracowanie własne

Dokonując analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc należy wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi kobiety i dzieci, które dorastają w rodzinach z problemem przemocy. Dzieci, które wychowują się w rodzinie, gdzie jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica przeżywa wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, brak poczucia bezpieczeństwa. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zachowania.

Tabela nr 6. Liczba formularzy NK otrzymanych przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

ROK	Liczba formularzy Niebieska Karta-A otrzymanych przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wypełnionych przez przedstawicieli					SUMA
	KPP	GOPS	GKRPA	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	
2016	38	4	0	0	0	42
2017	46	3	0	0	0	49
2018	45	3	0	0	0	48
2019	35	4	0	1	0	40

Źródło: dane GOPS w Jasle, opracowanie własne

Jak wynika z w/w tabeli formularz „Niebieska Karta – A” najczęściej wypełniała Komenda Powiatowa Policji, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie i wszczynającą procedurę Niebieskiej Karty. Następnie o zaistniałej sytuacji informowany jest Przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, który powołuje

grupy robocze. Grupy Robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” podejmują szereg działań i są to m.in. motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych (osoby stosujące przemoc), motywowanie do podjęcia terapii małżeńskiej lub rodzinnej, wnioski do Sądu o wgląd w sytuacje rodziny, poinformowanie o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny, praca socjalna w tym cykliczne wizyty w środowisku pracownika socjalnego, wizyty dzielnicowego KPP sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doświadczającej przemocy, wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów motywująco – wspierających, przeprowadzanie rozmów informacyjno – pouczających.

Tabela nr 7. Liczba powołanych i zakończonych spraw przez grupy robocze w Gminie Jasło w latach 2016-2019.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba utworzonych grup roboczych	42	43	35	27
Liczba prowadzonych przez grupy robocze spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”	42	43	54	37
Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w tym:	32	26	40	32
- na podstawie § 18 ust.1 pkt 1	32	25	37	25
- na podstawie § 18 ust.1 pkt 2	0	1	3	7

Źródło: dane GOPS w Jasle, opracowanie własne

Liczba prowadzonych postępowań przez grupy robocze w ramach procedury „Niebieskie Karty” utrzymuje się na podobnym poziomie, jedynie w roku 2018 odnotowano wzrost prowadzonych procedur w porównaniu do roku 2016, 2017 i 2019. Jak wskazują dane umieszczone w w/w tabeli większość prowadzonych przez grupy robocze procedur „Niebieskie Karty” w danym roku jest zakańczana. Zdecydowana większość decyzji o zakończeniu prowadzonych procedur podejmowana jest na podstawie § 18 ust.1 pkt 1 Rozporządzenia Rady ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. ustania przemocy w rodzinie

i uzasadnionemu przypuszczeniu o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Aby możliwe było zakończenie procedury „Niebieskie Karty” stan faktyczny prowadzonej sprawy musi ulec zmianie w trzech obszarach: przemoc nie może występować bieżąco, z zachowania sprawcy przemocy lub podjętych przez niego działań musi wynikać, że istnieje duże prawdopodobieństwo, że nie dopuści się ponownie aktu przemocy w rodzinie oraz zrealizowano plan pomocy wynikający z formularza „Niebieska Karta – C”.

Z danych wynika również, że rośnie liczba procedur zakończonych na podstawie rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań, które może nastąpić poprzez stwierdzenie braku spełnienia przesłanek z definicji członka rodziny, śmierci jednej ze stron procedury oraz utrzymującej się i niemożliwej do zmiany biernej postawy osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie skutkująca niemożliwością ustalenia, czy dochodziło do przemocy w rodzinie.

Osoby uwikłane w przemoc w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty” objęte są wsparciem polegającym między innymi na: pracy socjalnej, pomocy asystenta rodziny, wskazaniu na możliwość skorzystania z pomocy prawnej i psychologicznej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, wizytach dzielnicowych w miejscu zamieszkania rodziny w celu sprawdzenia stanu bezpieczeństwa, zawiadomieniu prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa oraz kierowaniu osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyzsza diagnoza została przedstawiona w sposób ogólny, natomiast założenia niniejszego Programu przewidują przeprowadzenie badań diagnostycznych poprzez pozyskanie analiz od placówek pomocowych funkcjonujących na terenie Gminy Jasło oraz przeprowadzenie badań ilościowych i jakościowych wśród społeczności lokalnej na terenie Gminy Jasło.

VI. Analiza SWOT

W analizie strategicznej SWOT analizuje się szanse i zagrożenia potencjału jakim dysponuje dana Gmina. Poniższa tabela określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Jasło.

Tabela nr 8. Analiza SWOT

<p style="text-align: center;">Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none">- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,- dobra współpraca międzyinstytucjonalna,- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,- działalność GKRPA,- wsparcie asystenta rodziny,- organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów działających w ramach GZI.	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none">- problemy mieszkaniowe, które uniemożliwiają skuteczną izolację sprawcy przemocy,- brak zainteresowania programami korekcyjno – edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie,- brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych,- brak mieszkań chronionych i socjalnych dla osób doświadczających przemocy,- brak specjalistów do pracy z rodziną,- zbyt duża liczba zadań spoczywających na pracownikach socjalnych GOPS oraz dzielnicowych KPP uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną.
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none">- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz nakładanie przez Sąd obowiązku poddania leczeniu odwykowemu,- zmiany w przepisach prawnych umożliwiające niesienie skuteczniejszych form pomocy w rodzinach zagrożonych występowaniem przemocy,- stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none">- powielanie negatywnych wzorców zachowań społecznych,- ukrywanie aktów przemocy w rodzinie- niechęć do współpracy (zarówno sprawców jak i ofiar przemocy domowej),- bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,- poczucie bezkarności osób stosujących przemoc,- brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej,- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.

VII. Cel główny, cele szczegółowe, działania i realizatorzy programu

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel główny: Tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie zjawiska przemocy i zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele Szczegółowe:

1. Zwiększenie zakresu działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Rozwój kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji i podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Jasło.

Cele Szczegółowe programu:

1. Cel szczegółowy: Zwiększenie zakresu działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

LP.	ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	HARMONOGRAM	WSKAŹNIKI
1.	Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	- pozyskanie informacji od placówek pomocowych o realizowanych formach wsparcia - wydanie i rozpowszechnianie informatorów społeczności lokalnej - rozpowszechnianie informatorów wśród	- GOPS - GZI - Grupa Robocza - GOPS - Grupa robocza	2021 2021-2025 2021-2025	- Liczba podmiotów w bazach danych - Liczba wydrukowanych informatorów

		osób doznających przemocy			
2.	Prowadzenie badań diagnostycznych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Jasło	- pozyskanie analiz od placówek pomocowych - przeprowadzenie badań ilościowych lub jakościowych wśród społeczności lokalnej	- GOPS - GZI - Placówki pomocowe oraz działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2022-2023	- Liczba opracowanych diagnoz - Liczba osób objętych badaniem ilościowym lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej
3.	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- przeprowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych - objęcie dzieci i młodzieży z rodzin, w których prowadzona jest procedura Niebieska Karta pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub innej placówce	- Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Placówki oświatowe	2021-2025	- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - Liczba dzieci biorących udział w w/w działaniach - Liczba dzieci objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną

2. Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

LP.	ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	HARMONOGRAM	WSKAŹNIKI
1.	Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne	- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy medycznej, psychologicznej, rodzinnej, prawnej i socjalnej - motywowanie do skorzystania z w/w działań	- GOPS - Grupy robocze - OIK - Służba zdrowia	2021-2025	- Liczba osób skierowanych do placówek pomocowych - Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego, socjalnego
2.	Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie w całodobowych ośrodkach wsparcia	- skierowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie do placówki dla ofiar przemocy w rodzinie	- GOPS - Grupy Robocze - KPP	2021-2025	- Liczba osób poinformowanych o możliwości skorzystania ze specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie - Liczba osób lub rodzin, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
3.	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom	- podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci - odebranie dziecka w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	- GOPS - KPP - Służba zdrowia	2021-2025	- Liczba interwencji związanych z podejrzeniem stosowania przemocy wobec dzieci - Liczba zabezpieczonych dzieci
4.	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	- tworzenie planu pomocowego dla rodziny - praca socjalna - wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa ofiary	- Grupy Robocze - KPP	2021-2025	- Liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta” - Liczba powołanych grup roboczych - Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

5.	Prowadzenie poradnictwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez specjalistę do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- pełnienie dyżuru w siedzibie GOPS specjalisty do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- KPP - GOPS	2021-2025	- Liczba dyżurów - Liczba osób, które skorzystały z w/w działania
6.	Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny	- informowanie rodzin o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny w ramach procedury „Niebieskie Karty”	- Grupy robocze	2021-2025	- Liczba rodzin poinformowanych o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny - Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

3. Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

L.P	ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	HARMONOGRAM	WSKAŹNIKI
1.	Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- prowadzenie rozmów z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie - informowanie o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych - motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie i osób podejrzanych o stosowanie przemocy do udziału w programach	- Grupa robocza - GOPS	2021-2025	- Liczba osób skierowanych do udziału w w/w działaniach - Liczba osób skierowanych do GKRPA - Liczba osób, które podjęło leczenie odwykowe

		oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie - monitorowanie procedury przebadania pod kątem uzależnienia od alkoholu	- GKRPA	2021-2025	
2.	Zapewnienie udziału w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- OIK	2021-2025	- Liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych - Liczba osób uczestniczących w programie - Liczba osób, które ukończyły udział w programie

4. Cel szczegółowy: Rozwój kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji i podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Jasło.

L.P	ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY	HARMONOGRAM	WSKAŹNIKI
1.	Organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników socjalnych oraz członków GZI	- zorganizowanie szkolenia dla pracowników socjalnych GOPS oraz członków GZI dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pracy Zespołów Interdyscyplinarnych - zaproszenie w/w podmioty do siedziby GOPS w celu odbycia szkolenia	- GOPS - GZI	2022-2025	- Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2.	Uczestnictwo w szkoleniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanych przez inne instytucje oraz zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do literatury	- udział w szkoleniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanych przez firmy zewnętrzne dla pracowników socjalnych - zakup książek, czasopism	- GOPS	2021-2025	- Liczba odbytych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy - Liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy

		związanych z tematyką przemocy			- Liczba zakupionych książek, czasopism
3.	Podjęcie współpracy instytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Jasło	- podpisanie porozumienia o współpracy w zespole interdyscyplinarnym z przedstawicielem OIK	- Urząd Gminy	2021	- Liczba podpisanych porozumień o podjęciu współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w Gminie Jasło
4.	Zapewnienie ciągłości funkcjonowania GZI	- wybór zastępcy przewodniczącego GZI	- GZI	2021	- Liczba członków GZI odpowiedzialnych za funkcjonowanie GZI

VIII. Adresaci programu

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowany jest dla mieszkańców gminy Jasło, w szczególności dla:

- Rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- Rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- Świadków stosowania przemocy,
- Osób stosujących przemoc,
- Instytucji zajmujących się udzielaniem wsparcia społecznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IX. Przewidywane efekty realizacji programu

Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 planuje się osiągnąć następujące efekty:

- Stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawy kondycji rodzin mieszkających na terenie gminy Jasło,

- Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemoc oraz świadków przemoc w rodzinie,
- Zwiększenie dostępności pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doświadczających przemoc w rodzinie, jak i dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

X. Źródła finansowania

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 finansowany będzie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych z innych dostępnych źródeł (programy, projekty).

XI. Monitoring

Monitorowanie Programu będzie prowadził Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle, na podstawie sprawozdań cząstkowych od realizatorów Programu przekazywanych do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do dnia 31 stycznia każdego roku. Na podstawie sprawozdań cząstkowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle opracuje sprawozdanie zbiorcze, które przedłoży do dnia 31 marca każdego roku Wójtowi Gminy Jasło.

Wzór raportu
Raport z realizacji programu dla instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację programu:

Lp.	Numer i nazwa zadania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Wartość osiągniętego wskaźnika					Uwagi*
				2021	2022	2023	2024	2025	

Uwagi: 1. Zagadnienia dotyczące zrealizowanych bądź niezrealizowanych działań o okresie objętym sprawozdaniem wraz z podaniem przyczyn zaistniałej sytuacji; 2. Przyczyny opóźnienia realizacji bądź przyczyny nie rozpoczęcia działań; 3. Sugestie instytucji/podmiotu dotyczące ewentualnych zmian w realizacji zadań przewidzianych do realizacji.

XII. Ewaluacja

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jasło poddany zostanie ewaluacji dokonywanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle na podstawie corocznej analizy materiałów sprawozdawczych i mierzalnych wskaźników Programu. Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Jasło oraz zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

XIII. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle do dnia 31 marca każdego roku przedkładał będzie Wójtowi Gminy Jasło sprawozdanie z realizacji Programu.

Spis wykresów:

1. Liczba mieszkańców Gminy Jasło w latach 2016-2019,
2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2016-2019.

Spis tabel:

1. Zasoby gminy Jasło w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie,
2. Liczba interwencji przemocowych Komendy Powiatowej Policji w Jasle latach 2016 – 2019,
3. Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w latach 2016-2019 w Gminie Jasło,
4. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie z podziałem na płeć w gminie Jasło w latach 2016-2019,
5. Liczba osób, które stosowały przemoc w rodzinie z podziałem na płeć w gminie Jasło w latach 2016-2019,
6. Liczba formularzy NK otrzymanych przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego,
7. Liczba powołanych i zakończonych spraw przez grupy robocze w Gminie Jasło w latach 2016-2019,
8. Analiza SWOT.

Bibliografia :

1. Dane demograficzne wydziału ewidencji ludności Gminy Jasło,
2. Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Jasle,
3. Ustawa z dn. 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz. U. 2020 poz. 218,
4. <https://www.pcprjaslo.info>,
5. <https://www.szpital.jaslo.pl/pl/str/37/poradnia-leczenia-uzaleznien>,
6. <https://www.szpital.jaslo.pl/pl/str/36/poradnia-zdrowia-psychicznego>.